TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. gruodžio 18 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Konkurencija – SESV 102 straipsnis – Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi – Autorių teisių kolektyvinio administravimo organizacija – Autorinių atlyginimų, renkamų už licencijos padaryti autorių teisių saugomus kūrinius prieinamus suteikimą, įkainiai – Viešbučiai – Apskaičiavimo metodas – Neatsižvelgimas į kambarių užimtumo lygį – Nesąžiningos kainos“

Byloje C-161/24

dėl *Krajský soud v Brně* (Brno apygardos teismas, Čekijos Respublika) 2024 m. vasario 29 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo tą pačią dieną, pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

OSA, z.s., anksčiau – *OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.*,

prieš

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. Lycourgos, teisėjai O. Spineanu-Matei (pranešėja), S. Rodin, N. Piçarra ir N. Fenger,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorius I. Illéssy, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2025 m. kovo 13 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– OSA, atstovaujamos *advokáti* V. Bernard, R. Neruda ir L. Štiková Gachová,

– *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže*, atstovaujamos A. Drbal, H. Malíková ir P. Mlsna,

– Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. Morales Puerta,

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos R. Bénard ir T. Lechevallier,

* Proceso kalba: čekų.

– Europos Komisijos, atstovaujamos E. Arsenidou, B. Ernst, M. Monfort ir P. Němečková,

susipažinęs su 2025 m. birželio 5 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 102 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *OSA, z.s.*, anksčiau – *OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.* (toliau – OSA), autorių teisių kolektyvinio administravimo organizacijos (toliau – kolektyvinio administravimo organizacija) pagal Čekijos teisę, ir *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* (Konkurencijos apsaugos tarnyba, Čekijos Respublika; toliau – Čekijos konkurencijos institucija) ginčą dėl sprendimo, kuriuo ši institucija nubaudė OSA už SESV 102 straipsnio pažeidimą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 SESV 102 straipsnyje numatyta:

„Kaip nesuderinamas su vidaus rinka draudžiamas bet koks vienos ar keleto įmonių piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi vidaus rinkoje arba didelėje jos dalyje, galintis paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą.

Toks piktnaudžiavimas konkrečiai gali būti:

a) nesąžiningų pirkimo ar pardavimo kainų arba kokių nors kitų nesąžiningų prekybos sąlygų tiesioginis ar netiesioginis nustatymas;

<…>“

4 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, 2001, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230) 3 straipsnio „Teisė viešai paskelbti kūrinius ir teisė kitus objektus padaryti viešai prieinamus“ 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės nustato autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokį savo kūrinių viešą skelbimą laidais ar bevielėmis ryšio priemonėmis, įskaitant savo kūrinių padarymą viešai prieinamais tokiu būdu, kad visuomenės nariai galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku.“

Čekijos teisė

5 Iki 2014 m. lapkričio 6 d. galiojusios redakcijos *Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)* (Įstatymas Nr. 121/2000 dėl autorių teisių, gretutinių teisių ir tam tikrų įstatymų pakeitimo (autorių teisių įstatymas)) 23 straipsniu autoriams buvo užtikrinama teisė į atlyginimą už jų kūrinių, kurie buvo padaryti prieinami privačiuose kambariuose apgyvendintiems asmenims per televiziją ar radiją, naudojimą.

6 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikomos 2001 m. balandžio 4 d. redakcijos *Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže* (Įstatymas Nr. 143/2001 dėl konkurencijos apsaugos) 11 straipsnyje nustatyta:

„Draudžiama piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi darant žalą kitiems konkurentams ar vartotojams. Piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi visų pirma laikoma:

a) tiesioginis ar netiesioginis nesąžiningų sąlygų nustatymas sutartyse, sudarytose su kitais rinkos dalyviais, be kita ko, reikalavimas vykdyti prievolę, kuri sutarties sudarymo metu yra aiškiai neproporcinga priešpriešinei prievolei.

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

7 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad OSA yra viena iš šešių kolektyvinio administravimo organizacijų Čekijos Respublikoje ir užima dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje.

8 2019 m. gruodžio 18 d. sprendimu Čekijos konkurencijos institucija konstatavo, kad laikotarpiu nuo 2008 m. gegužės 19 d. iki 2014 m. lapkričio 6 d. OSA Čekijos Respublikoje veiklą vykdantiems viešbučių apgyvendinimo paslaugų teikėjams be jokio objektyvaus pateisinimo taikė autorinius atlyginimus už autorių teisių saugomų kūrinių naudojimą per televizijos ir radijo imtuvus, apskaičiuotus neatsižvelgiant į atitinkamų viešbučių užimtumo lygį. Remiantis tuo sprendimu, OSA reikalavo mokėti autorinius atlyginimus už neužimtus kambarius, kuriuose tokie kūriniai nebuvo naudojami.

9 Čekijos konkurencijos institucija nusprendė, kad tokiais veiksmais OSA nustatė nesąžiningas prekybos sąlygas nacionalinėje licencijų naudoti autorių teisių saugomus kūrinius suteikimo rinkoje. Ši institucija manė, kad tokie veiksmai pagal SESV 102 straipsnį ir atitinkamas Čekijos konkurencijos teisės aktų nuostatas yra draudžiamas piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi. Todėl ji skyrė OSA 10 676 000 Čekijos kronų (CZK) (apie 429 000 EUR) baudą ir uždraudė jai taikyti tokią pačią praktiką.

10 OSA apskundė tą sprendimą; Čekijos konkurencijos institucijos pirmininkas atmetė jos skundą 2020 m. lapkričio 23 d. sprendimu.

11 OSA šį sprendimą apskundė *Krajský soud v Brně* (Brno apygardos teismas, Čekijos Respublika), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

12 Šio teismo teigimu, pagrindinės bylos šalys sutaria, kad OSA Čekijos Respublikoje turi „faktinį monopolį“ kolektyvinio autorių teisių administravimo srityje ir kad nuo 2008 m. gegužės 19 d. iki 2014 m. lapkričio 6 d. OSA viešbučiams pateikė sąskaitas faktūras už saugomų kūrinių transliavimą per jų kambariuose įrengtus televizijos ir radijo imtuvus, neatsižvelgiant į tai, ar kambariai buvo užimti. Kita vertus, šalys nesutaria dėl to, kaip aiškinti Teisingumo Teismo jurisprudenciją, susijusią su „piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi“ sąvoka, ir kaip ją taikyti pagrindinėje byloje.

13 OSA teigimu, Čekijos konkurencijos institucija turėjo išnagrinėti, ar jos kainodaros politika gali būti laikoma piktnaudžiavimu nustatant kainas, atsižvelgiant į kriterijus, kuriuos Teisingumo Teismas nustatė 1978 m. vasario 14 d. Sprendime *United Brands ir United Brands Continentaal / Komisija* (27/76, EU:C:1978:22) ir kurie buvo taikomi konkrečiomis kolektyvinio administravimo organizacijų aplinkybėmis 2017 m. rugsėjo 14 d. Sprendime *Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība* (C-177/16, EU:C:2017:689) bei 2020 m. lapkričio 25 d. Sprendime *SABAM* (C-372/19, EU:C:2020:959; toliau – Sprendimas *SABAM*).

14 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Teisingumo Teismas dar nėra priėmęs sprendimo dėl klausimo, ar tai, kad nustatant autorinių atlyginimų dydį neatsižvelgiama į viešbučių kambarių užimtumo lygį, gali būti laikoma piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi, kaip jis suprantamas pagal SESV 102 straipsnį.

15 Pirma, šis teismas pažymi, kad jis turės išnagrinėti OSA argumentus, kad ginčas negali būti išspręstas paprasčiausiai taikant Sprendime *SABAM* nustatytus principus. OSA teigė, kad tas sprendimas buvo susijęs su autorinių atlyginimų mokėjimu už kūrinius, kurie, nors ir padaryti viešai prieinami, nebuvo naudojami muzikos festivalyje. Pasak OSA, nors šiomis aplinkybėmis autorinių atlyginimų reikalavimas yra nepagrįstas, reikalavimas mokėti metinį autorinį atlyginimą už kūrinių padarymą prieinamais viešbučio kambariuose išlieka pagrįstas, neatsižvelgiant į tokio viešbučio užimtumo lygį, išskyrus kambarius, kurie ištisus metus buvo neužimti.

16 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, jog atrodo, kad Teisingumo Teismas nėra nustatęs konkrečių kriterijų, leidžiančių nustatyti, ar neatsižvelgimas į viešbučio kambarių užimtumo lygį apskaičiuojant autorinį atlyginimą pagal SESV 102 straipsnį turi būti vertinamas kaip pernelyg didelių kainų taikymas, kaip teigia OSA, ar kaip praktika, kai nustatomos „nesąžiningos prekybos sąlygos“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą ir kaip teigia Čekijos konkurencijos institucija.

17 Šiuo antruoju atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad dar reikia apibrėžti kriterijus, leidžiančius nustatyti, ar prekybos sąlyga yra nesąžininga. Šiuo klausimu OSA mano, kad turi būti tenkinami trys kumuliaciniai kriterijai. Pirma, ši sąlyga turi būti nesusijusi su sutarties tikslu arba nebūtina jos numatytam poveikiui pasiekti. Antra, ji turėtų padaryti žalos kitai sutarties šaliai. Trečia, pati sąlyga turėtų nebūti nei tinkama, nei sąžininga. Čekijos konkurencijos institucija šiuo klausimu prieštarauja, kad nei Europos Komisija, nei Sąjungos teismai nėra taikę šių kriterijų ir kad nagrinėjamu atveju pakako patikrinti, ar OSA nustatyta prekybos sąlyga buvo pagrįsta ir proporcinga.

18 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, jei būtų pritarta šio sprendimo 16 punkte nurodytam pirmajam atvejui, dar reikėtų nustatyti, ar OSA kainodaros politika gali būti laikoma prieštaraujančia SESV 102 straipsniui, nes ja nustatomos pernelyg didelės kainos. Teisingumo Teismo išaiškinimas leistų patikslinti, ar ir kaip 1978 m. vasario 14 d.

Sprendime *United Brands ir United Brands Continentaal / Komisija* (27/76, EU:C:1978:22) nustatyti kriterijai gali būti taikomi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje.

19 Trečia, šis teismas mano, kad siekiant patikrinti, ar yra SESV 102 straipsnyje nurodyto pažeidimo sudėties elementų, reikia atsakyti į klausimą, ar Čekijos konkurencijos institucija turėjo įrodyti, jog nagrinėjama kainodaros politika turėjo antikonkurencinį poveikį, o gal ši institucija galėjo remtis vien konkurencijos iškraipymo rizika.

20 Galiausiai, ketvirta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar tam, kad būtų konstatuotas SESV 102 straipsnio pažeidimas, būtina įrodyti, kad OSA kainodaros politika padarė reikšmingą poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, o gal pakanka įrodyti, kad toks poveikis buvo pagrįstai numatomas.

21 Tokiomis aplinkybėmis *Krajský soud v Brně* (Brno apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [SESV] 102 straipsnio [antros pastraipos] a punktą galima aiškinti taip, kad kolektyvinio administravimo organizacijos, kuri valstybėje narėje turi faktinį monopolį, veiksmai yra piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, jei suteikdama licenciją už autorių teisių saugomų kūrinių padarymą prieinamų per televizijos ir radijo imtuvus, įrengtus kambariuose, skirtuose privačiam svečių apgyvendinimui, apgyvendinimo įstaigų valdytojams taiko mokestį neatsižvelgdama į faktinį atskirų tų apgyvendinimo įstaigų kambarių naudojimą?

2. Jeigu į pirmąjį prejudicinį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar tokia praktika turi būti vertinama a) kaip nesąžiningų prekybos sąlygų taikymas ar b) kaip pernelyg didelių kainų taikymas?
   [a)] Jei teisingas kriterijus yra nesąžiningų prekybos sąlygų taikymas, koks konkretus testas turėtų būti taikomas jam įvertinti?
   [b)] Jei teisingas kriterijus yra pernelyg didelių kainų taikymas, koks konkretus testas turėtų būti taikomas jam įvertinti – bendrasis „United Brands“ testas ar konkreti modifikuota jo versija?

3. Ar, siekiant įrodyti [SESV] 102 straipsnio [antros pastraipos] a punkto pažeidimą dėl pirmajame klausime nurodytų veiksmų, reikia įrodyti realų ar potencialų neigiamą poveikį konkurencijai (įskaitant poveikį vartotojų gerovei ir dominuojančios įmonės veiksmų išnaudojamąjį poveikį)?

4. Ar, siekiant įrodyti [SESV] 102 straipsnio [antros pastraipos] a punkto pažeidimą dėl pirmajame klausime nurodytų veiksmų, reikia įrodyti reikšmingą jų poveikį Europos Sąjungos valstybių narių tarpusavio prekybai, ar vis dėlto pakanka pagrįstos prielaidos, kad toks poveikis gali kilti, ir nebūtina tirti jo realaus masto?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

22 Pirmaisiais dviem klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 102 straipsnio antros pastraipos a punktas turi būti aiškinamas taip, kad tai, jog kolektyvinio administravimo organizacija, apskaičiuodama autorinius atlyginimus, mokėtinus už licencijos padaryti autorių teisių saugomus kūrinius prieinamus suteikimą viešbučiams, neatsižvelgia į tų viešbučių užimtumo lygį, yra piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi, pasireiškiantis nesąžininga kainų politika ar kitomis nesąžiningomis prekybos sąlygomis.

23 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2001/29 3 straipsnio 1 dalį autoriai turi prevencinio pobūdžio teisę, kuri jiems suteikia galimybę įsiterpti tarp galimų jų kūrinio naudotojų ir viešo paskelbimo, kurį šie naudotojai gali ketinti atlikti, siekiant tokį paskelbimą uždrausti (2024 m. birželio 20 d. Sprendimo *GEMA*, C-135/23, EU:C:2024:526, 17 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

24 Kalbant apie viešbučius, Teisingumo Teismas nurodė, kad radijo ar televizijos aparatų, galinčių priimti signalus ir taip transliuoti saugomus kūrinius šių viešbučių kambariuose, suteikimas laikytinas viešu paskelbimu, kaip jis suprantamas pagal šio 3 straipsnio 1 dalį, suteikiančiu klientams prieigą prie tokių kūrinių, ir tai, ar jie šia galimybe pasinaudoja, neturi lemiamos reikšmės (šiuo klausimu žr. 2006 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, 43 punktą, taip pat 2024 m. birželio 20 d. Sprendimo *GEMA*, C-135/23, EU:C:2024:526, 33 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

25 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė, kad paprastai tokios įstaigos klientai greitai keičiasi ir kad apskritai kalbama apie pakankamai didelį žmonių skaičių, todėl jie turi būti laikomi visuomene (šiuo klausimu žr. 2006 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, 38 punktą).

26 Be to, viešbučio veiksmas, suteikiantis jo klientams prieigą prie transliuojamo kūrinio, turi būti laikomas kaip papildomų paslaugų teikimas siekiant gauti tam tikros naudos, nes šios paslaugos pasiūlymas turi įtakos viešbučio autoritetui, taigi ir kambarių kainai (šiuo klausimu žr. 2006 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, 44 punktą).

27 Dar daugiau, reikia priminti, kad kolektyvinio administravimo organizacija, kuri valstybės narės teritorijoje turi autorių teisių, susijusių su tam tikra saugomų kūrinių kategorija, administravimo monopolį ir už autorinius atlyginimus padaro šiuos kūrinius prieinamus ūkio subjektams, kad šie galėtų juos viešai paskelbti, turi būti laikoma įmone, užimančia dominuojančią padėtį didelėje vidaus rinkos dalyje, kaip tai suprantama pagal SESV 102 straipsnį (šiuo klausimu žr. Sprendimo *SABAM* 26 ir 27 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją). Nagrinėjamu atveju, kaip nurodyta šio sprendimo 7 punkte, neginčijama, kad OSA užima tokią dominuojančią padėtį.

28 Be to, reikia pažymėti, kad kai tariamai nesąžiningas tokios kolektyvinio administravimo organizacijos elgesys susijęs su šių autorinių atlyginimų dydžiu, t. y. pačia nustatoma kaina, o ne kitomis tokio kūrinių padarymo viešais sąlygomis, šis apmokestinimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į kriterijus, susijusius su pernelyg didelėmis kainomis.

29 Taigi toks elgesys gali būti laikomas pagal SESV 102 straipsnį draudžiamu piktnaudžiavimu, jeigu nustatydama šių autorinių atlyginimų dydį organizacija taiko pernelyg didelę kainą, kurios negalima pagrįsti teikiamos paslaugos ekonomine verte. Ar tokie autoriniai atlyginimai yra pernelyg dideli, turi būti vertinama atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes (šiuo klausimu žr. Sprendimo *SABAM* 28 ir 29 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

30 Šiuo klausimu reikia atsižvelgti ne tik į pačios kolektyvinio administravimo paslaugos ekonominę vertę, bet ir į kūrinių naudojimo pobūdį ir apimtį, taip pat į dėl tokio naudojimo atsiradusią ekonominę vertę (šiuo klausimu žr. Sprendimo *SABAM* 30 punktą).

31 Jei, kaip priminta šio sprendimo 24 punkte, radijo ar televizijos signalų ir prietaisų suteikimas viešbučio kambariuose yra viešas paskelbimas, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2001/29 3 straipsnio 1 dalį, neatsižvelgiant į tai, ar ši visuomenė (kurią sudaro tame viešbutyje apgyvendinti klientai) nusprendžia pasinaudoti prieiga prie tokių viešai transliuojamų kūrinių, ar ne, vis dėlto, kiek tai susiję su SESV 102 straipsniu, reikia manyti, kad šią visuomenę sudarančių asmenų skaičius yra svarbus veiksnys siekiant įvertinti, pirma, galimo autorių teisių saugomų kūrinių naudojimo apimtį ir, antra, kokią naudą, nurodytą šio sprendimo 26 punkte, viešbutis gali gauti iš licencijos, kurią jis įgyja iš kolektyvinio administravimo organizacijos. Taigi viešbučių užimtumo lygis yra aplinkybė, į kurią reikia atsižvelgti siekiant įvertinti (pritaikius statistinį modelį arba remiantis kitais kriterijais, jeigu jie yra objektyvūs, stabilūs, lengvai prieinami ir kontroliuojami) kūrinių naudojimo apimtį ir ekonominę vertę, ir taip nustatyti, ar reikalaujami autoriniai atlyginimai už licencijų, leidžiančių viešai skelbti kūrinius, suteikimą yra „nesąžiningi“, kaip tai suprantama pagal SESV 102 straipsnio antros pastraipos a punktą.

32 Šiuo klausimu nėra pagrindo manyti, kad su viešbučiais susijusiose situacijose jurisprudencija, kurią Teisingumo Teismas priminė ir patikslino Sprendimo *SABAM* 30 ir 41 punktuose ir pagal kurią atlygis už saugomų kūrinių viešą paskelbimą, kurį sudaro kolektyvinio administravimo organizacijos nustatytas autorinis atlyginimas, turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į šių kūrinių naudojimo pobūdį ir apimtį, taip pat į jų naudojimo ekonominėje prekyboje vertę, kuri, be kita ko, priklauso nuo faktinio asmenų, besinaudojančių šiais kūriniais, skaičiaus, neturi reikšmės.

33 Taigi iš esmės negalima sutikti su tuo, kad kolektyvinio administravimo organizacija iš viešbučių reikalautų autorinių atlyginimų, kuriais neatsižvelgiama į aplinkybę, kad didelė viešbučių kambarių dalis yra neprieinama klientams, pavyzdžiui, dėl sezoninio veiklos sumažėjimo, dalinio uždarymo dėl renovacijos ar išskirtinės situacijos, kaip antai sveikatos krizės.

34 Apskritai, nors kolektyvinio administravimo organizacijos taikomi autoriniai atlyginimai gali būti pagrįsti fiksuotais tarifais, jie turėtų būti nustatomi bent jau atsižvelgiant į faktiškai panaudotų autorių teisių saugomų kūrinių skaičių (šiuo klausimu žr. Sprendimo *SABAM* 50 punktą).

35 Atsižvelgiant į visas konkretaus atvejo aplinkybes, įskaitant duomenų apie viešbučių užimtumo lygį prieinamumą ir patikimumą, taip pat turimas technologines priemones (šiuo klausimu žr. Sprendimo *SABAM* 55 punktą), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar OSA, nustatydama autorinius atlyginimus, galėjo atsižvelgti į numatomą viešbučių užimtumo lygį, nepatirdama neproporcingai padidėjusių sąnaudų, susijusių su sutarčių su saugomų kūrinių naudotojais administravimu ir autorių teisių saugomų kūrinių naudojimo priežiūra.

36 Taigi negalima atmesti galimybės, kad OSA taikytas autorinių atlyginimų apskaičiavimo metodas, neatsižvelgiant į viešbučių užimtumo lygį, turi būti laikomas „piktnaudžiavimu“, kaip jis suprantamas pagal SESV 102 straipsnį. Jeigu autorinių atlyginimų apskaičiavimo metodas, kuriuo atsižvelgiama į šį užimtumo lygį, galėtų būti naudojamas pagrįstomis sąnaudomis ir lemtų didelį autorinių atlyginimų dydžio sumažinimą, galėtų būti laikoma, kad dabartinis jų apskaičiavimo metodas lemia nesąžiningas kainas, kaip tai suprantama pagal SESV 102 straipsnio antros pastraipos a punktą.

37 Pirma pateikta išvada nedaro poveikio prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pareigai atsižvelgti į visus kitus veiksnius, kurie taip pat yra svarbūs vertinant, ar autorinių atlyginimų dydis yra teisingas. Tokie veiksniai gali patvirtinti arba paneigti piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi požymius, kurie tam tikrais atvejais gali atsirasti dėl to, kad nebuvo atsižvelgta į viešbučių užimtumo lygį.

38 Taigi pagal suformuotą jurisprudenciją, jei kolektyvinio administravimo organizacija nustato gerokai didesnį autorinių atlyginimų dydį nei kitose valstybėse narėse ir jei tarifų lygis lygintas taikant vienodą pagrindą, šį skirtumą reikia laikyti piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi požymiu. Šiuo klausimu organizacijos tarifus galima lyginti su kaimyninėse valstybėse ir kitose valstybėse narėse taikomais tarifais, pakoreguotais atsižvelgiant į perkamosios galios pariteto indeksą, su sąlyga, kad referencinės valstybės buvo atrinktos pagal objektyvius, tinkamus ir galimus patikrinti kriterijus, o palyginimai atlikti remiantis vienodu pagrindu (šiuo klausimu žr. 2017 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība*, C-177/16, EU:C:2017:689, 38 ir 51 punktus).

39 Galiausiai dėl klausimo, ar, kaip teigia OSA, vertinant, ar kolektyvinio administravimo organizacijos taikomos kainos yra pernelyg didelės, reikia patikrinti, ar nėra pernelyg didelės disproporcijos tarp šios organizacijos faktiškai patirtų sąnaudų ir taikomų kainų, pakanka pažymėti, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją atliekant šį vertinimą neprivaloma remtis tokiu kainų ir sąnaudų palyginimu, nes nustatyti, ar taikomos kainos yra pernelyg didelės, leidžia kiti metodai (šiuo klausimu žr. 2017 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība*, C-177/16, EU:C:2017:689, 36 ir 37 punktus ir Sprendimo *SABAM* 31 punktą).

40 Taigi į pirmuosius du klausimus reikia atsakyti: SESV 102 straipsnio antros pastraipos a punktas turi būti aiškinamas taip, kad tai, jog kolektyvinio administravimo organizacija, apskaičiuodama autorinius atlyginimus, mokėtinus už licencijos padaryti autorių teisių saugomus kūrinius prieinamus suteikimą viešbučiams, neatsižvelgia į tų viešbučių užimtumo lygį, įvertinus visas reikšmingas aplinkybes gali prisidėti prie išvados, kad buvo piktnaudžiaujama dominuojančia padėtimi taikant nesąžiningas kainas, su sąlyga, kad bus patikrinta, ar tokių autorinių atlyginimų dydis yra pernelyg didelis, atsižvelgiant į kūrinių naudojimo pobūdį ir apimtį, taip pat dėl tokio naudojimo atsiradusią ekonominę vertę.

Dėl trečiojo klausimo

41 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 102 straipsnio antros pastraipos a punktas turi būti aiškinamas taip, kad siekdama konstatuoti piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi konkurencijos institucija turi įrodyti, kad nagrinėjami veiksmai turi realų poveikį konkurencijai, visų pirma vartotojų gerovei.

42 Pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 102 straipsniu siekiama nubausti ne tik už veiksmus, kuriais gali būti padaryta tiesioginė žala vartotojams, bet ir už veiksmus, kuriais jiems netiesiogiai daroma žala pažeidžiant veiksmingos konkurencijos struktūrą (2022 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Servizio Elettrico Nazionale ir kt.*, C-377/20, EU:C:2022:379, 44 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

43 Taigi konkurencijos institucija įvykdo jai tenkančią įrodinėjimo pareigą, jeigu įrodo, kad dėl dominuojančią padėtį užimančios įmonės veiksmų, naudojant kitokius išteklius ar priemones nei lemiančius įprastą konkurenciją, gali būti pakenkta veiksmingos konkurencijos struktūrai, ir šiai institucijai nebūtina įrodyti, kad tais veiksmais taip pat gali būti padaryta tiesioginė žala vartotojams. Vis dėlto atitinkama dominuojančią padėtį užimanti įmonė gali išvengti SESV 102 straipsnyje nustatyto draudimo įrodžiusi, kad veiksmingos konkurencijos struktūros pažeidimą, kurį gali lemti atitinkami veiksmai, kompensuoja ar netgi viršija teigiamas poveikis vartotojams (šiuo klausimu žr. 2022 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Servizio Elettrico Nazionale ir kt.*, C-377/20, EU:C:2022:379, 47 punktą, taip pat 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 202 punktą).

44 Taigi į trečiąjį klausimą reikia atsakyti: SESV 102 straipsnio antros pastraipos a punktas turi būti aiškinamas taip, kad piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi konstatavimas yra pakankamai pagrįstas, jeigu įrodyta, kad nagrinėjami veiksmai gali pažeisti veiksmingos konkurencijos struktūrą, ir nebūtina įrodyti, kad šie veiksmai, be kita ko, gali sukelti tiesioginę žalą vartotojams.

Dėl ketvirtojo klausimo

45 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 102 straipsnio antros pastraipos a punktas turi būti aiškinamas taip, kad konkurencijos institucija privalo įrodyti, jog piktnaudžiavimas daro reikšmingą poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

46 Šiuo aspektu iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad SESV 101 ir 102 straipsniuose nurodytos sąlygos dėl poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai aiškinimo ir taikymo atskaitos taškas turi būti šios sąlygos tikslas, t. y. konkurencijos reglamentavimo srityje Sąjungos teisės sritį apibrėžti atsižvelgiant į valstybių narių teisės sritį. Taip į Sąjungos teisės taikymo sritį patenka visi karteliai ir veiksmai, kurie gali paveikti laisvą valstybių narių tarpusavio prekybą, trukdant vieningos rinkos tarp valstybių narių tikslų įgyvendinimui, ypač padalijant nacionalines rinkas arba pakeičiant konkurencijos sąlygas vidaus rinkoje (2017 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība*, C-177/16, EU:C:2017:689, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

47 Tam, kad susitarimas, sprendimas arba praktika paveiktų valstybių narių tarpusavio prekybą, turi būti įmanoma, remiantis objektyvių faktinių ir teisinių aplinkybių visuma, pakankamai tiksliai numatyti, kad jie gali tiesiogiai ar netiesiogiai, realiai ar potencialiai daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybos modeliui tiek, kad kiltų nerimas, jog jie gali trukdyti kurti bendrą valstybių narių rinką. Be to, šis poveikis neturi būti mažas (2017 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība*, C-177/16, EU:C:2017:689, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

48 Teisingumo Teismas jau yra pripažinęs, kad monopolį turinčios kolektyvinio administravimo organizacijos taikomi tarifai gali turėti poveikį tarptautinei prekybai, todėl esant tokiai situacijai taikomas SESV 102 straipsnis. Valstybių narių tarpusavio prekybai poveikį gali daryti kolektyvinio administravimo organizacijos, kuri turi monopolį savo valstybėje narėje ir administruoja ne tik tos valstybės, bet ir autorių teisių turėtojų iš užsienio teises, nustatomi tarifai (2017 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība*, C-177/16, EU:C:2017:689, 28 ir 29 punktai).

49 Taigi į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti: SESV 102 straipsnio antros pastraipos a punktas turi būti aiškinamas taip, kad konkurencijos institucija privalo įrodyti, jog piktnaudžiavimas gali reikšmingai paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą. Kai kolektyvinio administravimo organizacijos kainodaros politika pripažįstama piktnaudžiavimu, siekiant nustatyti, kad toks piktnaudžiavimas gali daryti reikšmingą poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, pakanka įrodyti, jog ši kolektyvinio administravimo organizacija administruoja ne tik teisių turėtojų – valstybės narės, kurioje ji turi monopolį, piliečių, bet ir autorių teisių turėtojų iš kitų valstybių narių teises.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

50 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **SESV 102 straipsnio antros pastraipos a punktas turi būti aiškinamas taip, kad tai, jog kolektyvinio administravimo organizacija, apskaičiuodama autorinius atlyginimus, mokėtinus už licencijos padaryti autorių teisių saugomus kūrinius prieinamus suteikimą viešbučiams, neatsižvelgia į tų viešbučių užimtumo lygį, įvertinus visas reikšmingas aplinkybes gali prisidėti prie išvados, kad buvo piktnaudžiaujama dominuojančia padėtimi taikant nesąžiningas kainas, su sąlyga, kad bus patikrinta, ar tokių autorinių atlyginimų dydis yra pernelyg didelis, atsižvelgiant į kūrinių naudojimo pobūdį ir apimtį, taip pat dėl tokio naudojimo atsiradusią ekonominę vertę.**

2. **SESV 102 straipsnio antros pastraipos a punktas turi būti aiškinamas taip, kad piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi konstatavimas yra pakankamai pagrįstas, jeigu įrodyta, kad nagrinėjami veiksmai gali pažeisti veiksmingos konkurencijos struktūrą, ir nebūtina įrodyti, kad šie veiksmai, be kita ko, gali sukelti tiesioginę žalą vartotojams.**

3. **SESV 102 straipsnio antros pastraipos a punktas turi būti aiškinamas taip, kad konkurencijos institucija privalo įrodyti, jog piktnaudžiavimas gali reikšmingai paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą. Kai autorių teisių kolektyvinio administravimo organizacijos kainodaros politika pripažįstama piktnaudžiavimu, siekiant nustatyti, kad toks piktnaudžiavimas gali daryti reikšmingą poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, pakanka įrodyti, jog ši autorių teisių kolektyvinio administravimo organizacija administruoja ne tik teisių turėtojų – valstybės narės, kurioje ji turi monopolį, piliečių, bet ir autorių teisių turėtojų iš kitų valstybių narių teises.**

Parašai.